

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

Problémy územnoplánovacej prípravy výstavby sídliska Dargovských hrdinov v Košiciach

Na seminári, ktorý usporiadala pobočka Slovenskej geologickej spoločnosti v Košiciach a pobočka ČSVTS pri Stavoprojekte v Košiciach 11. 3. 1981, boli prednesené dva referáty.

Karol Lokša: Niektoré problémy územnoplánovacej prípravy sídliska Dargovských hrdinov v Košiciach

Po druhej svetovej vojne zaznamenali Košice prudký urbanický rast. Jeho charakteristickým znakom je prelom v územnom rozvoji mesta a jeho riadenie urbanistickým plánovaním (SÚP). Historická rozloha mesta sa prekračuje aj v súčasnosti, a to v súvislosti s ďalším rozvojom hospodársko-sídelnej aglomerácie a s prechodom na východnú stranu mesta a do údolia Torysy.

Územie na východnej strane mesta tvoria pahorkatiny Košickej kotliny, ktoré sú svahovité, morfológicky členité a majú zložité inžinierskogeologické pomery. To si vyžaduje iný koncepcný aj technicko-organizačný prístup pri zabezpečovaní výstavby. Osobitosti spočívajú v prispôbovaní a väčšej náročnosti inžinierskogeologických prieskumných prác aj pri hodnotení širšieho územia a jeho stability už v rámci vypracovania územnoplánovacej dokumentácie, ako aj pri riešení technicky náročnejších problémov zakladania, postupu výstavby a sanácie územia. Zásady sanácie územia spočívajú v troch cieľových etapách. Je to prírodný stav územia, etapa výstavby a konečné, zástavbou už zmenené pomery územia a jeho používanie.

Prechod výstavby na menej vhodné územie je spoločensky odôvodnený vyčerpaním rovinných plôch a ochranou pôdneho fondu, a to napriek tomu, že si výstavba vyžaduje zvýšené investičné prostriedky. Ako to potvrdzujú aj niektoré výsledky zo sídliska Dargovských hrdinov, hodnotenie efektívnosti zo širšieho urbanistického hľadiska to umožňuje. Na území funkčne využívanom na bývanie k tomu pristupujú aj hodnoty v mimoekonomickej sfére, t. j. predpoklady tvorby kvalitnejšieho životného prostredia, ktoré svahovité a členité terén poskytuje.

Za základný smer územného rozvoja mestských sídelných útvarov treba pokladať zvýšenie intenzity využívania jestvujúceho a nového územia, a to vítane menej vhodných plôch so zložitou konfiguráciou a inžinierskogeologickými pomermi. To vyžaduje prispôbiť metodiku prípravy aj v ob-

lasti inžinierskej geológie a sanácie územia.

Vykonalo sa 30 stabilitných výpočtov. Stupeň stability sa pohybuje od 1,04—10,95. Sanácia územia sa robí pilóťovými stenami, zášpmi erózných rýh, stabilizačnými prísypmi, horizontálnymi vrtni a založením niektorých bytových objektov na širokopriemerových pilóťach.

Skúsenosti získané pri výstavbe sídliska ukazujú, že projektovú prípravu takého rozsiahleho sídelného aglomerátu, akým je sídlisko Dargovských hrdinov, nemožno robiť bez dôsledného inžinierskogeologického prieskumu. Inžinierskogeologický prieskum je náročný z odbornej, finančnej aj časovej stránky a vyžaduje si dostatočný časový predstih.

Eduard Dobrá: Inžinierskogeologické poznatky z výstavby sídliska Dargovských hrdinov v Košiciach

Sídlisko Dargovských hrdinov patrí u nás medzi sídliská s najzložitejšími základovými pomermi. Pri inžinierskogeologickom prieskume sa použili tieto metódy: meranie reziduálnych napätí vo svahoch, penetračné dynamické skúšky, geoakustické merania, presiometrické, geoelektrické a seizmické merania, štúdiom leteckých snímok a zafažkávacie skúšky pilót.

Najstarším útvarom je spodnosarmatský íl, ktorého povrch smerom na Z mierne upadá do aluviálnej nivy rieky Hornád. V nadloží leží súvrstvie košickej štrkovej formácie, ktorú pokrýva kvartérna hlina v hrúbke až 15 m. Hlavný horizont podzemnej vody je na rozhraní spodnosarmatského ílu a sedimentov košickej štrkovej formácie. Nestabilitu západného svahu sídliska ovplyvňuje aktivita zlomového systému smeru SZ—JV, ktorý má značný podiel na stvárňovaní svahov na ľavom brehu Hornádu.

Na sídlisku sa odlišili štyri typy svahových pohybov: I. typ predstavuje pohyb más košickej štrkovej formácie po spodnosarmatskom íle, II. typ prebieha vo vlastnom súvrství košickej štrkovej formácie, III. typ predstavuje pohyb kvartérnych útvarov po podložnom súvrství košickej štrkovej formácie a IV. typ predstavuje antropogénne zosuny vznikajúce porušením technologickej disciplíny pri realizácii stavebných prác.

Pri zosunoch sa odlišili hypotetické šmykové plochy a skutočné šmykové plochy identifikované priamo v kopaných šachticiach.